

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 678/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených LOVÁSZ LEGAL s. r. o., Železničiarska 18, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 48C/3/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 48C/3/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 48C/3/2023 konal bez zbytočných priet'ahov.
3. Sťažovateľkám **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume každej po **1 000 eur**, ktoré **j e** im Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľkám trovy konania v sume **1 934,84 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľiek do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 678/2025-18 zo 16. decembra 2025 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľiek, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 48C/3/2023. Sťažovateľky žiadajú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal im finančné zadostučinenie každej po 12 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľky sa žalobou doručenou mestskému súdu 8. júna 2023 domáhali vydania dedičstva špecifikovaného v žalobe. V napadnutom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

3. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi mestského súdu. Sťažovateľky poukázali na celkovú dĺžku napadnutého konania (dva a pol roka), zrekapitulovali jeho priebeh a opísali skutkové okolnosti tvoriace jeho predmet. Poukazujúc na svoj vysoký vek, zároveň uviedli, že opakovane žiadali mestský súd o zrýchlenie konania. Zároveň dali ústavnému súdu do pozornosti, že predsedníčke mestského súdu adresovali 14. novembra 2025 sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola vyhodnotená ako opodstatnená.

4. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' prípadu, obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva v rámci dedičskoprávnej agendy, preto dĺžka napadnutého konania rozhodne nebola závislá od právnej náročnosti prerokovávanej veci. Sťažovateľky nijako neprispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania, naopak, pristupovali k nemu aktívne a iniciatívne. Na výzvy súdu reagovali promptne a bez zbytočných zdržaní. Prietahy mali byť spôsobené výlučne postupom mestského súdu, v ktorom identifikovali výraznú mieru neefektívnosti (nesprávna výzva na zaplatenie súdneho poplatku, nedoručenie kompletnej žaloby žalovanému) a vyskytovali sa v ňom aj súvislé obdobia nečinnosti.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Podpredseda mestského súdu zrekapituloval priebeh napadnutého konania prostredníctvom chronologického prehľadu procesných úkonov mestského súdu. Je podľa jeho názoru nesporné, že v merite veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, pričom predmetný spor nepatrí po právnej a skutkovej stránke k zložitejším sporom, avšak objektívnou okolnosťou, ktorá bránila konaniu vo veci, je skutočnosť, že v súdnom oddelení je vysoké množstvo nevybavených reštančných vecí.

6. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľky na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľiek v súvislosti s namietaným porušením nimi označených práv podľa ústavy a dohovoru je založená na existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, ktoré mali vzniknúť pri nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v ich obsahu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

9. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

10. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Zo sťažnostnej argumentácie, ani vyjadrenia podpredsedu mestského súdu nevyplývajú žiadne osobitné okolnosti, na základe ktorých by bolo možné konaniu priznať osobitný stupeň skutkovej zložitosti. Význam rozhodnutia pre sťažovateľky je zvýšený najmä s prihliadnutím na ich vek, čo je okolnosť, na ktorú súd má prihliadnúť v súlade s čl. 6 ods. 2 základných princípov CSP.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľiek ústavný súd konštatuje, že sťažovateľky svojím správaním, resp. svojou procesnou aktivitou nemali vplyv na aktuálnu dĺžku napadnutého konania. Sťažovateľky, naopak, prostredníctvom sťažnosti na prietahy a opakovaných žiadostí opakovane žiadali mestský súd o včasné rozhodnutie vo veci.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup konajúceho súdu. Celková dĺžka konania, ktorá v súčasnosti predstavuje dobu 2 rokov a 7 mesiacov je sama osebe na hranici ústavnej akceptovateľnosti.

Ústavným súdom zistené okolnosti, ktorými sú výrazné prvky nesústredenosti a súvislé obdobie nečinnosti, však odôvodňujú záver o existencii zbytočných prietahov v postupe mestského súdu.

14. Výrazný prvok neefektívnosti v spojení s nečinnosťou ústavný súd zaznamenal pri rozhodovaní o súdnych poplatkoch, keď mestský súd najprv 13. septembra 2023 vyzval sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku v nesprávnej výške, načo sťažovateľky reagovali písomnou výhradou spojenou so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorej rozhodol mestský súd až 10. mája 2024. Následne bol mestský súd opäť nečinný ďalší polrok, keďže až 8. novembra 2024 vyzval sťažovateľky na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného, ktorým disponoval už od septembra, teda 2 mesiace. Najdlhšie súvislé obdobie nečinnosti mestského súdu však ústavný súd zaznamenal v období od 5. marca 2025, keď mestský súd zaslal sťažovateľkám na vedomie vyjadrenie žalovaného, až do 20. novembra 2025, keď mestský súd vyzval sťažovateľky na vyjadrenie. Ide teda o ďalších 8 mesiacov kontinuálnej nečinnosti zo strany mestského súdu.

15. S poukazom na postup mestského súdu, ktorý možno označiť ako neefektívny, nesústredený a poznačený viacerými súvislými obdobiami nečinnosti, s prihliadnutím na vysoký vek sťažovateľiek ústavný súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval v intenciách požiadavky čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu, a preto rozhodol, že postupom mestského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

17. Pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými prietahmi platí, že k vysloveniu porušenia tohto základného práva môže dôjsť vtedy, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúvaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae*. Aktuálny skutkový stav prerokovanej veci však nezodpovedá uvedeným podmienkam, preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v uvedenej časti nevyhovet (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, ak nepostačuje vyslovenie jeho porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd, vychádzajúc z okolností veci, považoval za primerané priznať sťažovateľkám finančné zadosťučinenie vo výške každej po 1 000 eur, ktoré im je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto

nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľkám náhradu trov konania v sume 1 934,84 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľiek je subjektom registrovaným pre jej platbu, tak pri troch sťažovateľkách predstavuje sumu 1 934,84 eur. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2026

Libor Duľa
predseda senátu